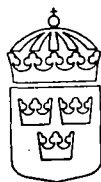

Regeringens proposition

1988/89:58

om vissa skattefrågor avseende sjömän

Prop.
1988/89:58

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 3 november 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den särskilda regeln om skattefrihet i vissa fall för svenska sjömän vid ombordanställning på utländskt fartyg förlängs att gälla även vid 1990 års taxering.

Vidare föreslås att linjefart mellan utländska hamnar inom det s. k. närfartsområdet skall anses som närfart i stället för, som för närvarande, fjärrfart.

De nya reglerna föreslås gälla fr. o. m. den 1 januari 1989.

1 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Prop. 1988/89:58

Härigenom föreskrivs att punkt 3 av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 54 §

3.¹ Skattefrihet enligt 54 § första stycket föreligger om

a) anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i det land där arbetet utförs samt inkomsten belastar driftstället såsom omkostnad; eller

b) anställningen och vistelsen utomlands varat minst ett år i samma land och avsett anställning hos annan än svenska staten, svensk kommun, svensk landstingskommun eller svensk församling.

Vad nu sagts gäller dock inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller vid 1986 – 1989 års taxeringar att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt fysisk person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i sådan oceanfart som avses i 1 kap. 11 § *andra stycket i lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg*.

Vad nu sagts gäller dock inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller vid 1986 – 1990 års taxeringar att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt fysisk person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i sådan oceanfart som avses i 1 kap. 7 § 8) *fartygssäkerhetsförordningen (1988:594)*.

I tid för vistelse som avses i första och andra styckena får inräknas kortare avbrott för semester, tjänsteuppdrag eller liknande, som inte är förlagda till början eller slutet av anställningen utomlands. Upphåll i Sverige för här avsedda ändamål får inte sträcka sig längre än som motsvarar högst sex dagar för varje hel månad som anställningen utomlands varar eller under ett och samma anställningsår till mer än 72 dagar.

Har den skattskyldige påbörjat anställningen och kunde det därvid på goda grunder antas att inkomsten av anställningen skulle komma att undantas från skatt i Sverige enligt 54 § första stycket f men inträffar under anställningstiden ändrade förhållanden som medför att villkoren för att undanta inkomsten från skatt i Sverige inte föreligger, skall inkomsten likväl undantas från beskattning i Sverige om de ändrade förhållandena beror på omständigheter över vilka den skattskyldige inte kunnat råda och en beskattning skulle te sig uppenbart oskälig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och tillämpas första gången vid 1990 års taxering. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om inkomster som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1987:1313.

Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1958:295) om sjömansskatt¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §²

I denna lag förstås med

sjöman: arbetstagare som enligt sjömanslagen (1973:282) anses som sjöman,

handelsfartyg: fartyg, som nyttjas till handelssjöfart eller resandes fortskaffande eller till annat ändamål, som äger gemenskap med handelssjöfarten,

närfart: linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

närfart: linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, *eller mellan utländska hamnar*, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

fjärrfart: annan fart än inre fart och närfart.

inkomst ombord: lön eller annan gottgörelse, som sjöman uppbär på grund av sin anställning ombord och som skulle hava utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen,

beskattningsbar inkomst: inkomst ombord med undantag för sådan fri kost som har beaktats vid bestämningen av tabellerna i 7 § 1 mom. och 8 § samt fri logi, i förekommande fall minskad med belopp, som har fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det har medgivits av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsriskstillägg eller motsvarande ersättning.

beskattningsår: det kalenderår, under vilket sjömansskatt erlägges.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om inkomster som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1970:933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777.

² Senaste lydelse 1986:1293.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 november 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Hjelm-Wallén, S. Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om vissa skattefrågor avseende sjömän

1 Inledning

Riksdagen (TU 1987/88:8, rskr. 107) har begärt ett förslag om skattebefrielse av sjömän i fjärrfart.

I våras beslöt riksdagen om ett särskilt statsbidrag till svenska rederier för att sänka redarnas bemanningskostnader. Bidraget uppgår för budgetåret 1988/89 till 38 000 kr. per helårsanställd sjöman verksam på svenskt handelsfartyg i fjärrfart. Bidraget skall utbetalas årligen i efterskott efter ansökan (prop. 1987/88:129, TU 27, rskr. 337).

Regeringen beslutade, i anledning av riksdagens beställning om skattebefrielse, den 2 juni 1988 att inhämta lagrådets yttrande över förslag till bl. a.

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),

2. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt.

De nu nämnda till lagrådet remitterade lagförslagen i de delar de omfattas av mitt förslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Lagrådet har yttrat sig över förslagen. Lagrådets yttrande avser till större delen frågor som jag inte tar upp nu. För sammanhangets skull återges emellertid hela inledningen. Yttrandet i de nu berörda delarna bör fogas till protokollet som *bilaga 2*. Protokollet med beslut om remiss till lagrådet överensstämmer i huvudsak med vad som kommer att tas upp i det följande. Som kommer att framgå instämmer jag i vad lagrådet anför.

Regeringen föreslår i en proposition 1988/89:56 om stöd till svenska rederier att, i stället för en skattebefrielse, ett särskilt statsbidrag införs till svenska rederier som skall motsvara kostnaden för sjömansskatt för sjömän sysselsatta på svenska handelsfartyg i fjärrfart.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Anställda ombord på utländska fartyg

Mitt förslag: Den särskilda regeln om skattefrihet vid ombordanställning på utländskt fartyg förlängs att gälla t. o. m. 1990 års taxering. En redaktionell ändring görs i fråga om fartområdet oceanfart.

Skälen för mitt förslag: Enligt 54 § f) kommunalskattelagen (1928:370), KL, är inkomster som åtnjuts under vistelse utomlands skattefria under vissa förutsättningar. Skattefrihet föreligger bl. a. enligt punkt 3 första stycket av anvisningarna till 54 § KL om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i det land där arbetet utförs, samt inkomsten belastar driftstället såsom omkostnad. Skattefriheten gäller enligt andra stycket av anvisningspunkten inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller emellertid vid 1986–1989 års taxeringar att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i sådan oceanfart som avses i 1 kap. 11 § andra stycket e) lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg.

Regeln infördes år 1985 (prop. 1984/85:175, SkU 59, rskr. 351, SFS 1985:362) i samband med införandet av nya bosättningsregler och en sexmånadersregel i skattelagstiftningen. Motivet för den särskilda regeln för ombordanställda på utländska fartyg var bl. a. en överenskommelse som träffats mellan parterna på sjöarbetsmarknaden och som går under benämningen internationaliseringsavtalet. Detta avtal, som syftar till att stärka den svenska sjöfartens konkurrensförmåga, är fortfarande i kraft. I samband med att den särskilda regeln infördes föreslogs att den bara skulle gälla under den tid som behövdes för beredning och genomförande av en allmän förändring av sjömansbeskattningen, dvs. vid 1986–1988 års taxeringar. Mot bakgrund av att det arbetet inte kunnat slutföras, förlängdes regeln under år 1987 till att gälla även vid 1989 års taxering.

Arbetet med en allmän förändring av sjömansbeskattningen har ännu inte kunnat slutföras. Den särskilda sexmånadersregeln för anställda ombord på utländska fartyg bör därför förlängas att gälla t. o. m. 1990 års taxering.

Hänvisningen i bestämmelsen till lagrummet i lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg bortfaller och avser i fortsättningen i stället sådan oceanfart som anges i 1 kap. 7 § 8) fartygssäkerhetsförordningen (1988:594). Detta beror på att den nyssnämnda lagen upphävts med verkan fr. o. m. den 1 juli 1988 och ersatts med en ny fartygssäkerhetslag (1988:49). Den gamla lagens bestämmelser om fartområden ersätts i den nya lagen med en regel som ger regeringen rätt att meddela föreskrifter om vilka fartområden som skall finnas och omfattningen av dessa områden.

Regeringen har nyligen beslutat en ny fartygssäkerhetsförordning, som i 1 kap. 7 § 8) innehåller bestämmelser om fartområden. Förordningen har trätt i kraft den 1 juli 1988. För sexmånadersregelns tillämpning bör i framtiden gälla att fartområdet oceanfart skall ha den omfattning som framgår av den nämnda förordningen. Detta innebär i princip att fart inom Sverige, på Östersjön, Nordsjön, längs Europas kust samt i Medelhavet och Svarta havet inte omfattas av sexmånadersregeln.

Som *lagrådet* föreslagit bör, på grund av den ändrade definitionen av begreppet oceanfart, till den i lagrådsremissen föreslagna ikraftträdandebestämmelsen, läggas en övergångsbestämmelse.

2.2 Fartområden

Mitt förslag: Linjefart mellan utländska hamnar inom det s. k. när-fartsområdet skall anses som närfart i stället för, som för närvarande, fjärrfart.

Skälen för mitt förslag: De definitioner som nu finns i sjömansskattelagen (1958:295), SjöL, syftar till att avgränsa fartområdena inre fart, närfart och fjärrfart. I framtiden är det inte uteslutet att definitionerna kan behöva ses över. Detta kan bli aktuellt t.ex. vid ett slopande av det särskilda sjömansskattesystemet.

Som närfart anses enligt SjöL linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna och linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej linjefart bortom linjen Hanstholm – Lindesnäs eller bortom Cuxhaven. Till följd av denna avgränsning faller linjefart som sker inom samma område men mellan enbart utländska hamnar utanför begreppet närfart. En sådan linjefart hänförs för närvarande till fjärrfart. Enligt min mening bör linjefart inkl. färjesjöfart i den mån den sker inom det s. k. när-fartsområdet hänföras till närfart (jfr prop. 1987/88:129). Mitt förslag föranleder en ändring i 2 § SjöL.

3 Hemställen

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
2. lag om ändring i sjömansskattelagen (1958:295). Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar till 54 §

3.¹ Skattefrihet enligt 54 § första stycket föreligger om

a) anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i det land där arbetet utförs samt inkomsten belastar driftstället såsom omkostnad; eller

b) anställningen och vistelsen utomlands varat minst ett år i samma land och avsett anställning hos annan än svenska staten, svensk landstingskommun eller svensk församling.

Vad nu sagts gäller dock inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller vid 1986 – 1989 års taxeringar att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt fysisk person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i *sådan* oceanfart *som avses i 1 kap. 11 § andra stycket lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg*.

Vad nu sagts gäller dock inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller vid 1986 – 1990 års taxeringar att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt fysisk person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i oceanfart.

I tid för vistelse som avses i första och andra styckena får inräknas kortare avbrott för semester, tjänsteuppdrag eller liknande, som inte är förlagda till början eller slutet av anställningen utomlands. Uppehåll i Sverige för här avsedda ändamål får inte sträcka sig längre än som motsvarar högst sex dagar för varje hel månad som anställningen utomlands varar eller under ett och samma anställningsår till mer än 72 dagar.

Har den skattskyldige påbörjat anställningen och kunde det därvid på goda grunder antas att inkomsten av anställningen skulle komma att undantas från skatt i Sverige enligt 54 § första stycket f men inträffar under anställningstiden ändrade förhållanden som medför att villkoren för att undanta inkomsten från skatt i Sverige inte föreligger, skall inkomsten

¹ Senaste lydelse 1987:1313.

likväl undantas från beskattning i Sverige om de ändrade förhållandena beror på omständigheter över vilka den skattskyldige inte kunnat råda och en beskattning skulle te sig uppenbart oskälig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989 och tillämpas första gången vid 1990 års taxering.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1958:295) om sjömansskatt¹

dels att 2 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med

sjöman: arbetstagare som enligt sjömanslagen (1973:282) anses som sjöman,

handelsfartyg: fartyg, som nyttjas till handelssjöfart eller resandes fort-
skaffande eller till annat ändamål, som äger gemenskap med handelssjö-
farten,

närfart: linjefart mellan svens-
ka hamnar utanför öppen kust eller
utomskärs vid kusterna samt linje-
fart mellan svensk och utländsk
hamn, dock ej linjefart bortom
linjen Hanstholm—Lindesnäs eller
bortom Cuxhaven,

närfart: linjefart mellan svens-
ka hamnar utanför öppen kust eller
utomskärs vid kusterna samt linje-
fart mellan svensk och utländsk
hamn *eller mellan utländska ham-
nar*, dock ej linjefart bortom linjen
Hanstholm—Lindesnäs eller bort-
om Cuxhaven,

fjärrfart: annan fart än inre fart och närfart,

inkomst ombord: lön eller annan gottgörelse, som sjöman uppbär på
grund av sin anställning ombord och som skulle hava utgjort intäkt av
tjänst enligt kommunalskattelagen,

beskattningsbar inkomst: inkomst ombord med undantag för sådan fri
kost som har beaktats vid bestämningen av tabellerna i 7 § 1 mom. och 8 §
samt fri logi, i förekommande fall minskad med belopp, som har fastställts
genom beslut om jämkning och, i den mån det har medgivits av regeringen
eller myndighet som regeringen bestämmer, med belopp som enligt avtal
mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg el-
ler motsvarande ersättning,

beskattningsår: det kalenderår, under vilket sjömansskatt erlägges.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989. Äldre bestämmelser gäller
fortfarande i fråga om inkomster som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1970:933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777.

² Senaste lydelse 1986:1293.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1988-06-10

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Wieslander, regeringsrådet Ulla Wadell, justitierådet Staffan Magnusson.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 2 juni 1988 har regeringen på hemställan av statsrådet Bengt K. Å. Johansson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1988:000) om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), m. m. (sjömansskatt).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Per Olof Dahlin.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Huvudtanken i lagrådsremissen är att sjömän på svenska och därmed likställda handelsfartyg i fjärrfart skall befrias från skatt för inkomster från anställning ombord. Principiellt sett är en sådan ordning anmärkningsvärd. Det har emellertid framhållits av riksdagen (TU 1987/88:27 s. 11), att en skattebefrielse är av stor betydelse för att stärka den svenska handelsflottans internationella konkurrenskraft. Lagrådet vill dock framhålla att den tilltänkta skattebefrielsen medför avsevärda tekniska komplikationer. Utöver sjömansskattelagen – som redan nu har stora lagtekniska brister – måste även ett flertal andra författningar på skatte- och socialförsäkringsområdena ändras. Skattebefrielsen kan emellertid få konsekvenser även på andra områden, t. ex. när det gäller bostadsbidrag och studiemedel.

Lagrådet har inte någon möjlighet att överblicka de totala följderna av den föreslagna ordningen. Med denna reservation gör lagrådet följande anmärkningar beträffande de lagförslag som har remitterats till lagrådet.

Anvisningarna till 54 §

Med hänsyn till den ändrade definitionen av begreppet oceanfart (se 1 kap. 7 § 8 i den nya fartygssäkerhetsförordningen) bör till den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen läggas en övergångsbestämmelse, där det sägs att äldre bestämmelser fortfarande gäller i fråga om inkomster som avser tid före ikraftträdandet.
